

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 17.10.2022

§ 373

Lahden kaupungin lausunto valtioneuvoston asetuksesta kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun valtioneuvoston asetuksen nimikkeen ja 1 §:n muuttamisesta

7947/03.00.00.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Maahanmuuttotyön asiantuntija Anne Saloranta p. 050 539 1639

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Elinvoimajohtaja Markus Lankinen, p. 040 701 7328

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan työ- ja elinkeinoministeriölle perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Valtioneuvoston asetuksen kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista 1 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että siinä säädettäisiin kunnalle maksettavien korvausten lisäksi myös hyvinvointialueille maksettavista laskennallisista korvauksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt antamaan mahdolliset lausunnot viimeistään 31.10.2022. Ministeriö ehdottaa, että asetus tulee voimaan 1.1.2023.

Tausta

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010, jatkossa kotoutumislaki) mukaan valtio korvaa kunnalle laissa määriteltyjä kotoutumisen edistämisestä aiheutuneita kustannuksia. Kustannuksia syntyy kunnalle kotoutumislaisissa säädettyjen palveluiden järjestämisestä maahanmuuttajille. Kotoutumislain 45 §:n mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Kotoutumislain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut henkilöt ovat esimerkiksi kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä ja 3 momentissa tarkoitetut henkilöt heidän perheenjäseniään.

Laskennallista korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan muista kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetuista henkilöistä kuin ulkomaalaislain 90 §:ssä tarkoitettussa pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä, josta laskennallista korvausta maksetaan neljän vuoden ajalta.

Valtioneuvoston asetuksella kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan kustannusten korvaamisesta valtion varoista (1393/2011) 1 §:ssä säädetään kunnalle maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä. Sen mukaan kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 45 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista siten, että korvaus on seitsemän vuotta täyttäneen henkilön osalta 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaan osalta 6 845 euroa vuodessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (sote-uudistus) myötä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen kunnilta hyvinvointialueille. Tästä johtuen kotoutumislakia esitetään

muutettavan hallituksen esityksellä eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 84/2022 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mainittua lakia siten, että mahdollistettaisiin hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvauksien hakeminen sekä maksettaisiin osa kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä kunnille maksettavista laskennallisista korvauksista hyvinvointialueille.

Lahden kaupungin lausunto:

Valtio maksaa kunnille laskennallisia korvauksia kiintiöpakolaisten vastaanotosta sekä oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kaupungin talousnäkömät eivät mahdollista uusien tehtävien vastaanottamista ilman täysimääräistä korvausta.

Laskennallisten korvausten määrä on ollut vuodesta 2011 yli 7-vuotiaiden kohdalla 2 300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaista 6 845 euroa vuodessa. Lahden kaupunki katsoo, että jo nykyisellään korvausten määrä on kuluihin verrattuna riittämätön.

Laskennalliset korvaukset esitetään asetuksessa jaettavaksi kunnan ja hyvinvointialueen kesken. Laskennallisten korvausten jakoperusteeksi esitetään, että kunnalle maksetaan alle 7-vuotiaista 95 % ja yli 7-vuotiaista 85 %. Hyvinvointialueelle siirtyvät tehtävät, joihin laskennallisia korvauksia esitetään kohdistettavan, tulisi määritellä tarkemmin. Kunnille on siirtymässä tehtäviä, mutta mm. kasvavien henkilöstöressurssien tarpeeseen ei ole osoitettu erillisrahoitusta. Monissa kunnissa, kuten Lahden kaupungissa, kotouttamistoimenpiteiden lisäksi joudutaan myös hankkimaan

väliaikainen asiakastietojärjestelmä, jota ei ole huomioitu kunnalle koituvissa lisäkustannuksissa. Valtakunnallinen, pakollinen, järjestelmä tulee käyttöön aikaisintaan 1.1.2025.

Kunnille ehdotetaan lisäksi uusia tehtäviä liittyen sotaa pakeneviin ukrainalaisiin. Meneillään on ”Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta (VN/12695/2022)”, joka koskee ukrainalaisten sotaa pakenevien oikeuksista kunnan palveluihin. Tilapäistä suojelua saavien henkilöiden työllistymisen edistämiseksi esitetään, että jatkossa työllisyyden kuntakokeilujen asiakkaita olisivat myös tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntaa. Laki on tarkoitettu tulevan voimaan 1.2.2023.

Hallituksen esityksessä kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (tilapäinen suojelu) esitetään kuntapaikka-oikeuden antamista tilapäistä suojelua saaville ukrainalaisille 1.3.2023 jälkeen, jolloin he siirtyisivät pois valtion vastaanottojärjestelmän piiristä. Tilapäistä suojelua saavien todelliset kustannusvaikutukset kunnille eivät ole tiedossa. Lahdessa on tällä hetkellä vastaanottokeskuksen palveluiden piirissä yhteensä 1324 henkilöä, näistä noin 500 lapsia.

Tuleva kotolain kokonaisuudistus tuo kunnille lisää uusia lakisääteisiä tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Tehtävistä aiheutuvat kustannukset tulee korvata täysimääräisesti kunnille. Sote-uudistus heikentää Lahden kaupungin talouden tasapainoa ja johtaa talouden tasapaino-ohjelman toteuttamiseen. Hyvinvointialueet tulevat saamaan valtiolta rahoituksen kustannuksiin. Kunnille maksettavat valtionkorvaukset maksetaan viiveellä, eivätkä ole käytettävissä silloin kun kotouttamistoimenpiteitä tulee lakisääteisesti järjestää.

Lainsäädäntöuudistuksen ehdotus, että laskennallisia korvauksia voitaisiin käyttää muidenkin kuin pakolaistaustaisten kotouttamiseen, on kannatettava asia. Laskennalliset korvaukset tulee olla korvamerkittyjä ja osoittaa ne kohdennettavaksi eri syistä maahan muuttaneiden kotouttamistoimenpiteisiin.

Lahden kaupunki katsoo, että on kannatettavaa, että kunta ja hyvinvointialueet voivat hakea korvaukset omista erityiskustannuksistaan. Lahden seudulla on toimittu edellä mainitulla tavalla, kun tehtävät on hoidettu kaupungin ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän yhteistyössä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Anne Salorannalle 21.10.2022 mennessä.